SỐ THỨ 1525 — NGÀY THỨ BẢY 15 AVRIL 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº 11

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

HANOI

	Hanoi	Hanoi et les villes ou il y a des bureaux de poste	Hanoi et les villes ou il y a des bureaux de poste	Hanoi et les villes ou il y a des bureaux de poste	Hanoi et les villes ou il y a des bureaux de poste	Hanoi et les villes ou il y a des bureaux de poste
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 20	6 $ 30	6 $ 50	6 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	9.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements varient du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SERRELINE
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone nº 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 $ 025 de large.

Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le cm/m
Par contrat annuel . . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le cm/m
Réclame dans la 1re page. . . 2 $ 00 la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 00 le cm/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Phương thuốc chữa bệnh truyền-nhiễm

II

Cây cỏ mọc lên mà được xanh tốt rườm-rà, là nhờ có công vun chất bón, nắng thuận mưa hòa; nhà cửa dựng lên mà được xinh xắn dễ coi, là cột ở gạch đắp cát xây, với nề gỗ chạm; người ta sống ở trên thế-giới mà được hoàn-toàn nhân-cách, khỏi phải là người sống thừa ở trong xã-hội, là cần có sẵn nghề sẵn nghiệp, mà làm mà ăn. Chớ nếu vô công rồi nghề thì dẫu có tại mất thông minh, cũng uổng là người đội trời đạp đất, mà sẽ là kẻ nhân tâm chôn sống cái nẻo chất quí hóa của mình. Dẫu thế mặc dầu, nhưng lại phải cần có chế-độ. Cây cỏ nếu gặp khi mưa dầm, khi nắng gắt, hoặc xới trật rễ, hoặc vun lưng cây, thì tất sẽ thấy cảnh khô lá héo; nhà cửa làm mà nếu với thì thừa, cất thì thiếu, hoặc gạch non lửa, hoặc gỗ không bền, thì cái nhà ấy khỏi sao chẳng tường xiêu nóc nỷ. Muốn cho cây cỏ xanh ngon nỷ ngành, nhà cửa hợp kiểu vừa mắt, thì nắng mưa bón xới phải thế nào cho hợp, gạch gỗ với cất phải thế nào cho thích nghi, thế mới là hoàn toàn vậy. Một người cũng thế, nếu chỉ biết tìm nghề dựng nghiệp mà không chịu dùng trí để tâm, thì kết quả chắc cũng chẳng ra gì, công-nghiệp chắc cũng không hoàn-hảo, muốn cho khỏi những sự ngăn trở ấy, tất phải đủ tư-cách mới xong. nghề nghiệp cần cho đời người, mà làm nghề thì lại cần phải có tư-cách vậy. Những bổn-phận ấy, nữ-lưu thực cũng dự vào một phần trách-nhiệm, ấy là cứ lẽ thông-thường, huống chi lại là một phần trong phương thuốc chữa bệnh truyền-nhiễm kia, thì có lẽ lại cần gấp mấy, vậy thì nữ-lưu cũng cần phải có nghề-nghiệp, cũng cần phải có tư-cách để làm nghề nghiệp chớ sao? Trước đây trong phần nghề nghiệp đã lược bàn ba điều thiết-yếu, vậy nay lại theo mục-đích bài trước mà nói thêm cả tư cách nữa, có ý muốn bổ cứu cho những người mắc bệnh truyền-nhiễm, chớ chưa dám nói rộng ra toàn thể quốc-dân. Ba điều ấy xin kể sau này:

1° *Bán buôn sổ sách.* — Ở thị-thành ta bây giờ, buôn bán cửa hàng hoặc nhỏ hay to, đều có thể ngồi mà trông coi được, công việc nhẹ nhàng ấy dẫu người yêu-ớt đều làm được cả. Vậy những thì giờ bài-bạc sẽ đổi làm thì giờ trông coi cửa hàng, thì thực là có ích. Dẫu thế, bán buôn mà mong phát đạt, tất cần có sổ sách là vật tất nhu, nếu không, thì hơn thua lấy đâu làm bằng, lỗ lãi biết đâu mà tính, vậy nên buôn bán sổ sách, hai điều phải đi theo với nhau.

2° *May vá thêu thùa.* — Tay cầm cái chỉ cái kim, tay cầm thước vải đi tìm thợ-may! nữ-lưu ta vẫn lấy hai câu ấy làm xâu, cho nên y-phục trong nhà cửa, lành may rách vá, mũi chỉ đường kim, là phận sự đàn bà. Còn như thêu thùa thì chẳng những là nghề nghiệp của nữ lưu, mà lại là cách tiêu-khiển thanh-nhã của nữ-lưu nữa. Thế nên đương lúc này, người khôn của khó, ta không nên bỏ phí thì giờ, mà phải biết thêu thùa may vá, trước là việc nhỏ mọn lặt vặt, không phải việc gì cũng sai ông thần lền! sau nữa tỉnh giảm được món chi tiêu, tiêu khiển trong khi nhàn rỗi, chẳng hơn là cuộc tiêu-khiển cờ-bạc hay sao?

3° *Trông coi gia-chính.* — Trong một nhà cũng như trong một nước, tất cần phải coi sóc giữ-gìn, cái trách-nhiệm ấy thế nào, các bạn nữ-lưu đều phải tập quen, đều phải hiểu biết, làm ăn sao cho ngăn nắp, thu xếp sao cho gọn gàng việc nhỏ công to, sao cho có trật-tự mà không rối bộn. Những điều ấy tuy không phải nghề nghiệp, nhưng đối với bổn-phận thì có phần quan thiết hơn. Vậy cái gì mình cũng cần phải tỏ qua xem dạng chẳng hơn đem tinh thần mà sôi xét nước bạc quan dài sao?

Bà điều vừa kể trên này, ai đã rõ rồi thì nên sửa sang lại cho tinh, mà chưa biết thì cần nên học tập. Cái thì giờ nhàn rỗi nếu đã làm hết bổn-phận, thì tự nhiên không thiếu điều xẳng. Và chẳng sự thiết yếu này nỗ có phần bổ ích rõ ràng, nỏ có cái ý-vị thanh-thú và nỏ không làm hại thân-danh, làm hao tiền của của ai. Những điều ấy đã muốn làm rồi, thì lại phải nhân biết lấy tư cách, tư-cách tóm tắt lại có hai điều, một là kế toán tinh thông, hai là chuyên cần tiết kiệm.

1° *Tính-toán tinh thông.* — Đã là người đàn-bà có nghề-nghiệp, thì tất cần phải biết tính-toán, nếu không biết thì chẳng những trong sự buôn bán có trở-ngại, mà đến như may vá áo quần, chi tiêu tiền-bạc, nếu không biết tính toán, thì vải thừa lụa thiếu, khoản ít mòn nhiều, biết đâu mà lần, biết đâu mà liệu. Cho nên cần phải học tập ít lâu, cho thông hiểu mới được.

2 *Chuyên-cần tiết-kiệm.*— Sách Nho có câu: « kiệm đề thành đức » nghĩa là có tiết kiệm, thì mới thành được đức tốt, vậy nên làm việc gì cũng không nên lười biếng, mà nhất là không nên xa-hoa, nếu lười biếng thì việc gì cũng trễ nải lửa lần mà thành ra xếp xó, nếu xa-hoa thì dẫu có làm mồ-hôi nước mắt ra nữa, nhưng cần dài bóc ngắn, còn mong gì nẩy nở sinh sôi. Cho nên đạy sớm thức khuya, làm nhiều tiêu ít, vẫn là cái đại-đạo sinh-tài.

Hai điều ấy, dẫu coi ra thì chưa là hoàn bị, nhưng người làm nghề-nghiệp cứ noi theo không sai mục-đích, thì sẽ có ngày phát đạt, chớ không đến nỗi thất-bại nào. Mong rằng các nữ-lưu ta, chớ lấy lời nói này làm cơn gió ngoài tai, mà ai ai cũng chú-ý cho, thì sau này mầm Lạc chồi Hồng sẽ có ngày trở được giống nhày dục sâu ăn, mà kết quả văn minh, nảy hoa hạnh-phúc. Thế là bọn quần thoa Nam-Việt không phụ với trách nhiệm, không phụ đến nỏi giống của mình, mong lắm thay!

Bạch-Vân

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngay 14 Avril 1922.

Cuộc hội-nghị Gênes

Tiền hội đồng coi về các vấn-đề nước Nga đến chiến thứ sáu sẽ hội nghị, vì các nhà đại-biểu nước Nga có xin hoãn lại 24 giờ để xét các giấy má của hộ-đồng đã giao cho các viên ấy, nhất là các bản tờ trình của các nhà giám định của Đồng-minh về việc tổ chức lại nền kinh-tế của nước Nga.

Bộ cuối tuần lễ thì M. Facbitch sẽ tới Gênes

Viên ngoại-vụ bộ thượng-thư mới của nước Youguslavie là M Ninitchitch có báo-cáo với viên phóng-sự của nhà báo *Temps* rằng hiện chánh-phủ Youguslavie đương điều đình với chánh-phủ nước Ý về việc thi-hành tờ hòa-nghị Rapallo. M. Ninitchitch có nói rằng nhờ về cái thái-độ cương-cường của M. Barthou, nên tại hội đồng Gênes, tí quốc phải tuân nguyên cả những tôn-bỉ trước kia đã định tại hội-đồng Cannes. Ông nói rằng bốn nước về cuộc Tiểu Đồng-minh có thể cùng nhau theo một cái chánh-sách được. Báo *Temps* lại nói rằng cái ý kiến của Đại-thống và của các nước về cuộc Tiểu Đồng-minh hai nước Tiệp-khắc-kỳ đã tới Gênes. Thống-trưởng phái bộ là Békir Sami Bey.

Ngoại-vụ bộ thượng-thư của chánh-phủ Angora. Cứ như lời của các viên phái-bộ Tiệp thì các viên ấy đến Gênes là có ý muốn xin dự cuộc hội nghị Gênes

Ngày hôm thứ tư, đã đặt xong hai hội-đồng. Một hội-đồng gọi là hội-đồng Văn-tải do một viên phái viên nước Bỉ chủ-trương, một hộ-đồng về việc kinh-tế do M. Francis Colrat chủ trương. Ngày hôm thứ sáu hội-đồng Vận-tải sẽ hội-nghị

Lord Birkenhead đã tới Gênes, ngài đã hội nghị nhiều lần với M. Lloyd George

Nước Đức đối với Hội đồng Bồi thường

Đức thư của nước Đức phúc lại hội đồng Bồi thường báo *Times* cho là vô lễ. Báo ấy lại nói không sao để cho nước Đức trốn tránh không trả nợ được nữa. Nước Đức toàn dùng những mưu thần chước quỷ, để xin hội đồng Gênes xét lại cái vấn-đề bồi thường, nhưng những mưu-thần chước quỷ ấy Đồng-minh sẽ phá tan cả, Đồng-minh sẽ bày tỏ cho nước Đức biết nước Đức dùng cái chánh-sách như vậy rất là nguy hiểm cho nước ấy lắm thôi.

Các báo nước Ý đối với cuộc hội-nghị Gênes

Báo *Mondo* có nói cái tôn-chỉ quan-trọng nhất trong cuộc hội nghị Gênes là việc tôn trọng các tờ hòa nghị cần các nước đã ký tên. Nhờ về cả tôn-chỉ ấy, nên trong việc khó-phục Âu-châu, những nước chiến-thắng và những nước thất-bại cũng có thể đãi một cách như nhau

Người ngoại-quốc tại nước Nga

Ở Helsingfors có tin đến nói rằng nhiều người ngoại-quốc đi tới nước Nga bị bắt ở Pétrograd. Báo *Kiasnala* khuyên chánh-phủ bắt những người phá-giá trú tại ngoại-quốc làm tin. Báo ấy nói: đó là một cách bảo hộ tinh mệnh cho các viên phái-viên nước Nga tại cuộc hội-nghị Gênes và trong khi các viên ấy qua ngoại-quốc.

Nước lên tại Đại-pháp

Sông Cher tràn lên, và sông Loire cũng lên nữa.

Giá sữa ở Paris

Hiện nay giá một lít sữa ở Paris là chín mươi centimes. Đến mùa hạ này thì giá còn hạ được năm centimes nữa.

Hội-đồng các quan Thượng-thư

Các quan thượng-thư Đại pháp đã hội-nghị sáng hôm thứ năm M. Poincaré có trần-thuyết về những tin tức ở Gênes và việc bắt những kẻ phạm ở Haute-Silésie.

Quan Giám-quốc tại Maroc

N. ày hôm thứ năm, quan Giám-quốc đã đi bộ trong thành Fez. Ngài có đi thăm Hội-đồng thành phố, Bảo-tàng viện và các mỹ-nghệ bản xứ.

Việc xứ Haute Silésie

Ngày hôm thứ tư, tại Haute Silésie đã cất đám mười một người lính Pháp bị hại về việc kho đạn nổ ở Gloiwiz. Tướng-quân Lerond có đặt chiến thắng tử và hội tinh xứ Haute-Silésie lên trên quan tài. Tướng-quan Marine và tướng Henniker có đọc điếu-văn.

Việc nước Ai-chi-lan

Nghe đâu chánh-phủ Ai-nhĩ-lan đã xin chánh-phủ nước Anh định việc

Việc nước Nhật-bản

Thái-tử nước Anh đã tới Yoko hama.

Báo *Débats* nói rằng một công-ty Nhật bản định lập chức một đường tàu biển đi từ Nhật-bản đến Dan zig.

Quan Đại-sứ Claudel đã làm lễ khai phòng đấu xảo Đại-pháp tại nhà Đấu xảo Tokio. Phòng ấy rộng bốn trăm thước vuông. ở vào vị các sản vật hàng hóa ngoại-quốc. Trong phòng có bày các hàng hóa xuất cảng của Đại-pháp.

Việc xứ Tây-bá-lợi-á

Hội-đồng Hoa-kỳ kê-cứu về việc tu bổ đường bộ xa ở Tây-bá-lợi-á có nói: Chánh-phủ Xô-viết có làm đường mới thì được, chứ Chính phủ ấy không sao tu bổ lại những đường cũ được.

Việc nước Anh

Có tin rằng nếu việc điều đình về sự giảm tiền công trong nghề làm sợi không thành-công, thì ngày 29 Avril này 300.000 người thợ dệt nước Anh sẽ đình công.

Việc nước Hy-lạp

M. Venizelos ở miền Nam nước Hoa-kỳ đã tới Washington. Ông có nói rằng tin đồn chánh phủ Hy-lạp lại trận ông về là một tin đồn sai, và hiện ông không can dự gì đến việc chính-trị nữa.

Quốc-trái Đại-Pháp

3°/. 57 70. — 4°/. 1918 63,35. — 5°/. 1915 — 1916. 78.45. — 5°/. 1920 92 75. — 6°/. 1920 94

Nhân dịp lễ Pâques, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 1526 đến ngày thứ ba 18 Avril 1922 mới ấn-hành.

Điều-tình cái vấn-đề bồi-thường

Điều-tình cái vấn-đề bồi-thường ngày nay thế nào? Các bạn đọc báo ngày ngày đọc ở điện-tín Âu-châu, thấy những tin tức vắn tắt về cái vấn-đề bồi-thường lắc thì nói Đồng-minh yêu cầu những thế này, khi thì nói nước Đức nài khất những thế kia, nhiều người chắc đã từng tự hỏi mình câu hỏi ấy. Vậy nay tôm thuật đại cương cái vấn-đề ấy ra đây, thông cũng không phải là một việc vô-ích vậy.

Hồi năm sau buổi chiến tranh cái vấn đề ấy thực là rắc rối chẳng định quyết ra làm sao. Đồng-minh tốn đã nhiều công phu, và nhân nhượng cho nước Đức cũng đã lắm, mãi đến tháng Mai 1921 mới giải-quyết xong. Hồi ai cũng nhớ rằng độ ấy nước Đức toan giở những giọng bải bây quịt nợ, sau Đồng-minh bắt-đắc-dĩ họ mới bức tối hậu thư thì Đức mới chịu cử đại-biểu đến London-dres kỳ một bản giao-ước với Đồng-minh về cái vấn đề ấy, và xin tuân-bảo biểu-kê của hội-đồng Bồi-thường ấn-định các kỳ hạn nộp tiền, và số tiền phải nộp, tức giao-ước Londres, và biểu kê của hội-đồng, nhiều nhà cho là Đồng-minh khoan dung đại độ với nước Đức quá; song tuy thế chịu hàng thì mãi đến ngày ấy, cái vấn-đề bồi thường mới gọi là ổn-định được một cách phân minh. Thực hễ, đến hẹn giờ số tiền Đức phải nộp bao nhiêu mới định xong, mà những kỳ nào phải nộp tiền mới biết rõ. Nhưng từ đấy về sau, Đức xử trí ra làm sao?

— Từ ngày 5 Mai 1921 đến ngày 1er Janvier 1922 thì Đức vẫn tuân những lời Đức cam đoan, nghĩa là hai kỳ hạn 31 Août và 15 Novembre Đức nộp đủ tiền đúng hạn. Nhưng chẳng được bao lâu, Đức nói không nộp được nữa. Vì vậy Đồng-minh lại phải hội-nghị ở Cannes để ấn định mọi phương-sách xử trí với nước Đức; nhưng Đồng-minh hội-nghị kỳ này chưa giải-quyết xong mọi việc đã giải tán ngay. Song hội-đồng Bồi-thường cũng có định cái thể lệ tạm thời về mấy tuần lễ đầu năm 1922. Theo như thể lệ ấy thì cứ mười ngày, Đức lại phải nộp một số ba mươi mốt triệu. Hiện nay cái thể-lệ ấy vẫn còn thi-hành. Nhưng nếu nước Đức không bết lòng trả nợ, tất hội-đồng Bồi-thường hoặc Đồng-minh liệt-quốc phải quyết nghĩ mọi phương-sách mà xử trí với Đức cho Đức khỏi dùng những cách man trá nữa.

Phải, Đức mà nhất quyết quịt nợ, thì không lẽ nào Đồng-minh khoan thứ mãi cho được; mà dẫu Đồng-minh rồi có xử với Đức thế nào thì cũng không có oan uổng gì. Đức đã công nhận cái trách-cứ về cuộc chiến tranh, đã ký tên vào tờ hòa-nghị với liệt-quốc đã cam đoan thân bản giao ước Londres và các biểu-kê cần hội-đồng Bồ-thường, như vậy mà Đức lại còn muốn trốn nợ hay sao? Và chẳng cứ lấy cái lội ác đầy giới tiếp đất của Đức mà xét thì phỏng cái số bồi thường của Đức phải nộp đã thấm vào đâu! Ban cứ như những số tổn hại ở nước Pháp mà xét cũng đủ rõ rằng số bồi-thường quá là ít lắm vậy. Hội-đồng Bồi thường đọc chừng số tổn hại của nước Pháp là hai trăm mười tám nghìn triệu quan. Ấy thế mà cứ theo như trong bản giao ước ở Spa, thì trong số 138 nghìn triệu marks or của Đức phải nộp, về phần nước Pháp chỉ được lĩnh có 52 phần trăm, nghĩa là được có 68 nghìn triệu marks or, tính giá bạc độ tháng Mai 1921 thì được độ 200 nghìn triệu quan. Nhưng vậy thì 68 nghìn triệu quan của Pháp tạm ứng cho nước Đức từ trước ngày Mai 1921 để chi vào các khoản, đáng lẽ phải chi bằng số tiền bồi-thường của Đức phải nộp, thì biết đến ngày nào Đức mới có thể hoàn lại nước Pháp?

Vậy thì sao Đức để cam-đoan mọi việc rồi, lại muốn những không tuân như thế? Cái lẽ thứ nhất chỉ là Đức không muốn giữ lời hẹn đó thôi; San khi nước Pháp phải thất bại năm 1871, nước Pháp hứa rằng sẽ bồi thường, thì nước Pháp bết sức giữ mỹ cho xong, vì nước Pháp đã hẹn một lời, thì dẫu sao cũng không sai nước. Nước Đức thì không thế, cái chế-nghĩa của Đức chỉ là bội nước sai lời. Xem như độ tháng Décembre 1921, viên thế-trưởng nước Đức bảo trống không với hội-đồng Bồi thường rằng kỳ hạn sắp tới Đức không có tiền trả nợ, mà không hẹn đến bao giờ sẽ có nộp, thì biết rằng cái chánh-sách nước Đức phỉ nhau như thế, thì dù cho chiến đến giờ, cũng nộp cho Đồng minh được bao nhiêu cả thấy. Cứ như sổ sách của hội-đồng Bồi-thường thì từ ngày đình chiến đến ngày 1er Mai 1921, là ngày Đồng-minh phải lập cuộc hội nghị ở Londres để trù mọi việc xử trí với nước Đức, thì mọi khoản của Đức nộp Đồng-minh tính được 10 nghìn triệu marks or cả thảy; nhưng nếu trừ 3.500 triệu của Đồng-minh cho Đức vay để mua lương-thực lúc sau buổi đình chiến, thì số 10 nghìn triệu marks or ấy chỉ còn được hơn 6 nghìn triệu mà thôi; còn những vật liệu như điền khí, xe chở hàng, tàu bè, than cải, đã dùng để bồi xa v. v. thì Đức nộp cũng không đủ số, tính ra cũng còn thiếu hơn một nghìn triệu.

Từ ngày 1er Mai 1921 trở đi, Đức cũng có nộp được ít nhiều ngoa. bè, than cải, tàu bè, tàu sông v. v. Ngày 31 Août, Đức nộp được một nghìn triệu. Đến ngày 15 Novembre thì Đức nộp được 285 triệu.

Trong các khoản của Đức nộp ấy thì nước Pháp mới được độ hai nghìn triệu.

Ấy thế mà số tiền trợ cấp cho các vợ góa con côi cũng các tàn binh, và các khoản chi tiện về việc tu phục các miền giải-thoát là những khoản về phần Đức phải chịu hiện nước Pháp đã tạm ứng thay cho nước Đức tới 80 nghìn triệu rồi thì phỏng số tiền của Đức nộp đã thấm vào đâu!

(*Còn nữa*) L. Th.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Hội khách đa sầu

Năm chân tranh cạnh, vạn quốc đua tài, trên đất xe chạy km km, dưới nước tàu đi nhộn nhịp, trong nhà máy thợ thuyền hăm vai công việc, ngoài cánh đồng nông phu mẻ mải cấy cày, ta cứ trông cái cảnh-tượng tưng bừng huyên náo đó thời ta cũng đã muốn đem hết tài-năng tâm-lực ra mà gánh vác một đôi chút việc đời. Cả khối mang tiếng tài con giá áo. Hoặng chi ta còn mang ơn xã hội nhiều. « Ta không phải cây sản quốc bầu mà cũng có thóc gạo mà ăn; ta không phải nuôi tằm đệt vải mà cũng có quần áo mà mặc; ta không phải xây tường đắp móng mà cũng có nhà cửa mà ở; ta không phải đến cày xã

MỚI XUẤT BẢN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(*Lịch sử tiểu-thuyết nước Pháp*)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS

Dịch giả: NGUYỄN-VĂN-VINH

Một tập 0 $ 15 — Toàn bộ 24 tập, đặt bằng ba quyển

Thuyền-binh bỏ đi v. Giá bán 3 $ 00

Tiền cước gửi là 0 $ 35

Mua mau kẻo hết!

Digitized by Khổ Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

gỗ mà cũng có đồ đạc mà dùng », như thế thì ta há lại cứ điềm nhiên tọa-thị mà chẳng đôi mắn việc hay sao ?

Ta hãy trông chung quanh mình ta : o ong kéo một, nào kiến tha mồi, đó không phải là những cái gương lao-động đương chói rọi trước mặt ta sao ? G ống vật cũng còn lao-động, ta là người, là chúa tể cả vạn vật, ta há lại không biết rằng lao-động là cái nguyên nhân cốt yếu của mọi việc tiến-hóa là cái cột trụ một thiết của sự văn-minh hay sao ? Hoặc có kẻ vì đường công danh trắc trở nên ngán phận hèn duyên xếp bút nghiên một xó, bỏ sách vở một nơi, mà ra ngẫn vào ngơ, mà ngồi sầu đứng thải, mà những tâm-tiên-tình mà nhụt chí cạnh tranh. Hoặc có kẻ vì giận thói đời đen bạc mà sinh ra nhiễm nẫo, mà đau đớn buồn rầu, nên chỉ nay than thở bóng, mà ngại ngẫm thân ; chứ sự thế ngỏn ngang mà chẳng biết, việc nhà bỏ bộn cũng không hay. Than ôi ! vì một sự ấu sầu nhỏ mọn, vì một việc bực-tức không đâu mà như thế có phải là tự ta làm phí cái tuổi xuân xanh, tự ta làm thiệt cái đời thông minh của ta không ? Tây nho có câu : « ta ghét cái lao-động hăng hái mà ta thích cái lười biếng cù rũ, có ngày ta chết cũng vì nó. »

Vậy thì nói ai là khách đa sầu, xin lấy câu đó làm phương xử-thế.

Ở đời làm việc cho đời,
Bằng không thì thác cho rồi ngày xanh.

Tuyết minh, Dương-đình-Tấy

VĂN UYÊN

Nghỉ hè gởi cho bạn

Ai về nhắn hỏi bạn tri-âm,
Nhắn hỏi rằng sao vắng tiếng tăm ?
Ba tháng mùa hè sông lặng những....
Năm canh bóng nguyệt dạ khôn cầm.
Giọng thơ tri kỷ không người đọc,
Câu chuyện văn-chương chẳng kẻ ngâm.
Chỉ muốn thôi đừng qua tiết hạ,
Càng nhàu giới tử chất tình thâm

Chơi thuyền nhớ bạn

Gió thổi hiu hiu lớp sóng còn,
Con thuyền lơ-lửng giếp xuân non
Ý ưa thắng mát lời ưa thích,
Yêu cảnh non xanh nước biếc trong.
Ngư ông lạng xạch cả vài con.
Nhìn xem non nước càng nhân nhủ,
Chẳng thấy tri-âm dạ lại chồn.

Người say rượu tự vịnh

I

Say tít cung thang lại nhoẹt nhoẹt,
Gió thàng lang tán rượng đầy be.
Hỏi ơi chị ngươiệt cho ai đó ?
Thấp thoáng gương nga hé kẻ hẻ.

II

Thấp thoáng gương nga hé kẻ hẻ,
Biết chăng ai lĩnh ấy ai mê.
Trong sông đánh lợi người say đắm,
Đây tớ say mà sẵn tỉnh ghê.

III

Đây tớ say mà sẵn tỉnh ghê,
Nào người tri-kỷ biết chăng nhe ?
Say ơi tỉnh bỉ, say ơi nước.
Sẻi đánh lưng trời tớ lọ nghe

IV

Sẻi đánh lưng trời tớ lọ nghe,
Rượng khi ba chén khỏe khoe khoe
Nhờ tay Tạo hóa xoay vần lại,
Đây tớ xin thôi chẳng rượu chè

Lê-văn-Trinh.
Học sinh trường Sư-phạm.

Ngạch lính dõng

(Tiếp theo)

Tiền lương bổng và tiền trợ cấp

Công việc thường của lính dõng thì không có lương bổng, trừ ra khi nào phải vắng làng đến hơn 12 giờ đồng-hồ thì không kể, nếu phải vắng làng mà vẫn ở trong địa phận châu mình thì mỗi ngày được 0 p.10, ở ngoài châu mình thì được 0 p. 15 (trừ ra ở làng giáp biên-thùy thì không kể.)

Những công-việc đặc-biệt thì tiền công cũng thế (0p 10 hay là 0p.15) ở địa-hạt quan binh thứ-tư và Lao-kay thì 0 p. 25), xã-đoàn được 0 p. 22 (ở địa-hạt thứ tư và Lao-kay thì được 0p.25) tổng đoàn được 0 p. 25 (ở địa-hạt thứ tư và tỉnh Lao-kay thì được 0 p. 30) và châu-đoàn được 0 p. 30.

Những số tiền kể trên lấy không khi nào được giảm bớt đi cả.

Xã-đoàn tiền lương cũng như lính dõng.

Tổng-đoàn mỗi tháng được 1 p. 50
Châu-đoàn mỗi tháng được 5 p. 00

Trong khi có việc quân thứ đi được tiền phụ-cấp hằng ngày thì những tiền tháng nói trên này không được nữa.

Quyền lợi và phần thưởng

A. — *Tạp-dịch*

Các chức coi lính dõng và các lính dõng đều được miễn trừ tạp dịch. Vả lại các tổng-lý không được dùng lính dõng vào những việc không thuộc về chức việc của họ (như là làm cu-li. v. v.)

B. — *Phẩm-hàm và bội-tinh*

Các châu-đoàn làm việc được bốn năm thì được thưởng tùng cửu-phẩm ngạch binh. Rồi sau cứ thế cứ ba năm thăng một lần, lên đến chánh thất là cùng.

Các tổng-đoàn làm việc sáu năm thì được thưởng tùng cửu-phẩm ngạch binh. Rồi sau cứ thế cứ ba năm thăng một lần lên đến chánh thất là cùng.

Các xã-đoàn làm việc được 9 năm thì được thưởng tùng cửu-phẩm ngạch binh Rồi sau cứ thế cứ sáu năm một lần thăng lên đến chánh-bát là cùng.

Các viên chức coi lính dõng làm việc được 12 năm, có thể được thưởng danh-dự hội tỉnh bực hạng nhì và 15 năm thì được thưởng Long bội-tinh.

Các lính dõng làm việc được 15 năm có thể được thưởng Danh-dự bội-tinh bạc hạng nhì.

Ở trong những miền nào phẩm-hàm không qui giá thì lính dõng và xã đoàn, tổng-đoàn, châu-đoàn có thể được thưởng Danh-dự bội-tinh thay cho phẩm hàm Song ti ra cũng phải làm việc được 10 năm.

Đáng lẽ thăng hàm thì những người ấy sẽ được thưởng bội-tinh bực hạng nhất và bội-tinh vàng hạng nhì và hạng nhất. Những khi lính dõng làm được những công trạng rực rỡ hay là công việc đặc-biệt thì các quan sở-tại có thể tư xin quan Thống-sứ đặc thưởng cho công được, không cần phải lâu năm mới được.

C. — *Chết trận hay là chết vì bị thương trong khi đánh trận*

Những khi lấy lính dõng chết trận hay là chết vì bị thương trong khi đánh trận thì gia-quyến (bắt cứ là vợ góa con chúa hay là ông bà cha mẹ) sẽ được :

1° Một số tiền trợ-cấp là 50 đồng để mai táng và chi dụng trong khi.

2° Người thừa-tự sẽ được chức nhiêm nghị :

3° Người chết sẽ được truy tặng phẩm hàm.

Hàm ấy sẽ được tăng hoặc chánh cửu-phẩm tùy theo cái địa-vị người chết, nếu đã có phẩm-hàm rồi thì được thăng lên một bực hay hai bực.

D. — *Bị thương*

Nếu bị thương thì sẽ được ngay một số tiền trợ cấp là 15 đồng để thuốc thang, nếu lâm được việc gì can đảm thì lại được thưởng hàm hay là bội-tinh. Các giấy xin tư phẩm hàm và bằng nhiều-mạn thì phải gửi lên phủ Thống-sứ và những điều cần phải khai để làm bằng thì phải viết bằng chữ Pháp và chữ Nho

Hạng nhì. Các hạt ở trong

Các lính dõng ở vào hạt trong thì con nhà làm lính dõng thường-trụ. Nếu có việc cần thì các quan đầu tỉnh có thể đặt những toán lính dõng luân-chuyển, cái số lính nhiều ít thế nào tùy với công-việc trong hạt.

Các thể-lệ của ngạch lính dõng hạng nhì này thì cũng theo y như lính dõng hạng nhất, nghĩa là hạng luân - chuyển. chỉ khác là hạng thường-trụ thì thuộc về các đồn khố xanh quản đốc

Lính dõng phân phát đi các xứ ấy theo như lệnh quan đầu tỉnh.

Thường thì cái số lính dõng phải bằng một phần mười cái số tráng hạng trong làng.

Dư luận Nam-kỳ

Sanh ra đời chẳng khó ở với đời thật khó

người ở đời, sợ với đời thì chẳng một ngài « tam-tài », thì chẳng ai thì nào trừ cứu ra được sự mâu-nhiệm của Tạo-hóa đối với vạn vật trong một trái đất thình thình này, từ lúc ở hang ổ lỗ cho đến ngày ở lầu cao rộng, từ lúc ăn lông ở lỗ cho đến ngày ăn cao-lương mĩ-vị, từ lúc mặc ngo-ngáo cho đến ngày có loài lý ương-thường v ... sự mâu-nhiệm của đấng Tạo-hóa đối với loài người trên mặt đất này, đường đã phóng sẵn một con đường mà tôi quanh quất xa xôi vô hạn để khiến con người lộn rộng lộn rẫn trong đấy, già nhất trẻ theo, hết kẻ sẵn sàng kiếp nọ, lần hồi mà đến từng bước trong con đường mờ tối quanh quất xa xôi vô hạn ; nói tóm lại, thì Tạo-hóa đã nhốt vạn vật trong một cái lồng rất lớn lòa nay rồi.

. . . . . .

Từ xưa đến nay, hễ gọi là con người, thì ai ai cũng đã biết mình là quí hơn hết trong muôn vật (thiên sinh vạn vật, duy nhân tối linh). Thật thế, quí hóa thay loài người, đẹp đẽ thay loài người.. ! Vậy luận giả xin chỉ ngay con người sinh ra trong đời và ở với đời mà bàn bạc ra đây, mà nhất là con người đời nầy ; con người đời nầy lại nhất là đồng-bào Việt-Nam ta buổi nầy là cái buổi thiên-hạ đã mở mắt trông xa, mà mình vẫn lim dim ngủ gật ! Thật ngán ngẩm thay cho con đường mở tới quanh quất xa xôi của Tạo-hóa phóng ra đấy ! Ngày nào trông cho thấy ngày nào bước cho cùng, rồi ngày nào mong trở lại ? Nghĩ cho cùng, rồi nhủng ai ai đã biết mình là qui hơn hết trong muôn vật đó, đối với con đường nầy, có rủn chi cho chăng, có cứu ai tạo nên con đường vô hạn thế ấy chăng ? Rồi thui lui hay là bước tới.. ?

Đã nói rằng Tạo-hóa đã tạo nên con đường cho loài người riêng khác với con đường của muôn vật ta đi con đường ấy tức là vinh, tức là qui thì ta cứ đi ngay, bất đời nào sang kiếp khác, đừng nản chí, đừng thối lui, sao cho biết được cái bí biểm của Tạo-hóa, từ ấy mới gọi là người linh hơn muôn vật được. Ta biết ta là người sinh ra được làm con người là khó, nhưng phải biểu rằng, sinh ra làm con người, phải qua cũng cùng tro g một loài động vật, nghĩ không là gì. mà cũng chẳng khó gì, ở trong một cái máy tự nhiên mà thôi. Chỉ khó một điều là, ở đời cho ra cái trình-độ con người linh hơn vạn vật.

Song ta muốn tìm cho biết cái linh của con người, thì phải do đâu mà thấy được. Ôi, thật khó lắm thay ! Ta thường thấy con người trên đời, chỉ có cái tầm lòng tham lam, cái trí-khôn ăn lẫn nhau để ta cùng ; hết chỗ nầy sang chỗ ấy, khắp nước nầy sang nước khác qua trẻ đến già, hết già đến trẻ lại thôi, nào thấy ai là linh, mà ai là qui chi đâu quanh quẩn nhau trong cái hạn kỳ năm bảy chục một trăm năm, xứ nhau trong một trường già cước, rảo có linh hiển gì !

Song hỏi lại : Người ngồi một chỗ mà biết được tin tức ngoài đêm có linh chăng ? Người có mấy thước, mà đi khắp cả hoàn-cầu có linh chăng ? Người da mềm xương yếu, mà xô nài lắp sông, có linh chăng ? Ôi, nếu trừ đồng hóa-công, thì còn gì linh hơn nữa ?

Thật vậy, nhưng mà dưới bầu trời, trên mặt đất, nếu trừ ra cái khôn linh cũng có công vậy. Thế thì con người ta là một ngôi qui lắm vậy. Con người ta đã thế, thì trong đâu con đường của Tạo-hóa quanh quất xa xôi thế nào, rồi con người cũng lần hồi mà bước tới được, chẳng khó mà chẳng ngán gì. Chỉ khó là : Con người sinh ra ở với đời, thật là một điều khó-khăn hết sức ! — Hóa công thật các có lắm thay ! Đã sinh con người, rồi lại chia hạng con người. Tay vậy ai cũng, vóc tóc da, ai cũng ngũ-quan tạng-phủ, mà trong ra tính-tình thế-cách mỗi người lại chẳng giống nhau, thật là một điều bí-hiểm của hóa-công vậy Bởi thế xưa nay biết bao nhiêu chí sĩ nhân-nhân, trên đến bậc thánh-hiền dưới đến phường nga-xuẩn, lăng nhăng trên cuộc thế, hết kiếp nọ sang kiếp kia, mà tính-tình thế-cách chẳng hề đụng-hòa nhau được. Hay dở đỏ hay ganh đua cho đến chết, đại khôn khôn dại, thương ghét cho đến cùng. Thế thì sự ở đời của con người ở đời chưa hiểu lấy chi làm.

Hiện nay vận hội một ngày một mở rộng, đường đời một ngày một khai-thông, con người ta sinh ra thuở nay, ai ai cũng chỉ mong thăm-hiểm cầu kỳ vượt từng mây, đò tìm đất, đo mặt trời soi cung-nguyệt, sự bí-mật của hóa-công không thể giấu giếm con người ta được. Thật con người ta là một loài tinh quái vô cùng. Nhưng có một điều mắc-mỏ của hóa-công là khéo chia chác cho mỗi người riêng mỗi tính ; khiến cho ganh đua nhau, thương ghét lẫn nhau, kỳ cho đạt đến cái mục-đích xa xôi đàng trước kia mà loài người chưa thể biết trước được. Ôi, các cơ làm sao !

Ta đã biết con người sinh ở đời là điều tối khổ, mà nhất là con người sinh ra ở đời nầy, mà lại nhất là dân tộc Việt-Nam ta sự ở với khẩn lại càng lắm lắm. Chúng ta hãy nhìn kỹ trong cái hội tại *Hoa-sanh-tông* của liệt-cường đó mà coi, cái chủ-nghĩa con người ta sinh ở với đời là đường nào ! Đã có tài thám-hiểm của Tạo-hóa rồi lại mong lung-lạc con người khắp cả thế-giới như Pháp Anh, Mỹ, Nhật. Cái chủ-nghĩa của hội *Hoa-sanh-tông*, là cốt giảm chiến thuyền với binh-bộ của liệt-cường, thế có phải ngất cái ngôi giết lẫn nhau của con người, được tìm cái cơ quan của Tạo-hóa chăng ?

Chúng ta sinh ở giao thời này còn đang lo chấn-hưng công-nghệ, mở nghiệp bán buôn, nuôi nắng lấy cái sinh tồn trong chủng-tộc, còn e chưa kịp thay, đâu có trông hiểu được cái chủ-nghĩa mâu-nhiệm của con người ở đời trong kỳ hội *Hoa-sanh-tông* đó là gì. Ta đã biết cái hiệp-lĩnh của hội *Hoa-sanh-tông*, là muốn ngất cái ngôi giết lẫn nhau của con người, cho thiên-hạ chung vui đời thanh-trị, là một điều phản đối với cái tánh ganh đua, tính thương ghét của tạo-công đặc nặn con người đã kể trước đó vậy. Thật chưa một điều may mắn cho sanh linh biết mấy ! Ôi, mà biết có đạt đến cái mục-đích ấy chăng ! Hay là giảm sóng « me » mà bảy sóng « lù » ?

Dân-tộc ta đã dan-díu tinh sự đệ với Đại-pháp đã mấy mươi năm trường, còn những ư-o nhau trong một gian đất nhỏ nơi chốn Việ-đông nầy, ta đối với Đại-pháp, chức trách ta là *học, [illegible]* thì đối-pháp ta chức trách là *dạy*, thế thì đại-pháp ta cũng mong ta có ngày hiển đạt, ta cũng mong cho Đại-pháp ta dạy ta cho mau đến ngày tốt nghiệp trong cái địa-vị văn minh nầy, hầu tỏ một cảng người có cái phương-diện chi chi trên thế-giới, thì cái đức giáo hóa, công học-hành mới tỏ rõ cho Ôi mong lắm thay, mà khó lắm thay !

Ta sinh ra đời chẳng khó, mà ta ở với đời còn khó biết bao !

(L. T. T. V.) Ai tỉnh khách

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Pagements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

HÀI ĐÀM

Bộ râu đẹp

Một phú-ông kia, điều gì cũng được mãn-nguyện, chỉ hiềm một nỗi tuổi đã nhiều mà nhân-nhụi không có cái râu nào. Có người bảo cần cũng thì được, phú-ông ngày đêm cần cũng, thân hào mộng bảo đến bỏi-một ông thầy tướng. Ông thầy tướng ngắm đi ngắm lại, rồi nói : Cứ như quí-tướng này thì đáng lẽ có bộ râu đẹp lắm, chỉ vì da mặt dầy quá, cho nên không mọc ra được. T. N.

VIỆC HANOI

Nhân dịp lễ Pâques, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 1526 đến ngày thứ ba 18 Avril 1922 mới ấn-hành.

Bệnh tình quan Toàn-quyền Maurice Long. — Mười hai ngày hôm nay, quan Toàn-quyền Maurice Long không có con sốt nữa. Các quan thầy thuốc chữa ngài xét rằng ngài có thể đáp tàu về Pháp được, không có điều gì đáng ngại cả, vì trong khi ngài đi đường và đổi khí trời thì có lẽ khỏi hẳn được bệnh sốt rét.

Quan Toàn-quyền về qui-quốc. — Trước khi khởi hành về qui quốc, quan Toàn-quyền Maurice Long có tiếp quan Khâm-sứ Baudoin, quyền Toàn-quyền Đông Pháp, quan Phó Toàn-quyền Robin, quan Giám-đốc Công-chính Pouyanne, quan Chánh sở Thương-chánh Scal's, quan Chánh sở Tài-chánh Déticux. Rồi ngài lại tiếp ông đại-biểu Hội đồng Quản-hạt là M. Foray cùng các đại-biểu các báo quán Tây Nam. Hoàng-thân Soupanouvong cũng các đình-thần Caomên có đến sigon dâng quan Toàn-quyền một bức thủ thư của Quốc-vương Sisowath chúc mừng quan Toàn-quyền.

Buổi tối hồi 9 giờ tại phòng khách của Hàng tàu biển, quan Toàn-quyền có tiếp các viên chức Annam, các đại biểu các hội Tây Nam ở Nam-kỳ đến chào ngài vượt biển bình yên. trong khi ở tại Qui-quốc được mọi điều như ý và mau trở lại Đông-pháp sau nầy lại chúc qui thể được bình phục.

NHÀ GẠCH BÁN GIỜ

Tôi có một cái nhà gạch ở phố hàng Bườm, số 2, (Hanoi) bán giờ. ông bà nào muốn mua cứ lại đấy mà hỏi.

3142 Mme TRẦN-THỊ-LẮNG

Quan Toàn-quyền chừng tháng mười sẽ trở sang Đông Pháp. — Cứ như lời quan Toàn-quyền đã tuyên cáo với chủ-nhiệm báo *Impartial* ở Saigon trong khi ông được vào tiếp-kiến ngài thì chừng rằm tháng 10 tây ngài sẽ trở lại Đông-Pháp.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

N° 6

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

Trích là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-trước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : NGUYỄN-HẢI

Thánh Rê my lại vội-vàng chạy theo *Ra-ôn* mà rằng :

— Đức-bà truyền lệnh cho chúng tôi hầu hạ tử-tước giải khát ở đây. Trong lâu-đài lại có một phòng riêng cho tử-tước nghỉ chân.

Ba-la-gia-luân đáp rằng :

— Đa tạ *Thánh Rê my* tôn ông, tôn-ông cũng biết tôi khi chậm về kinh viếng bà-trước, thảo-phụ tôi.

— À phải, phải. Phiền tử-trước thưa giúp hộ rằng tôi có lời kính chúc bà-trước được vạn phúc.

Ra-ôn lại gỡ được nhà qui-phái ấy ra, mà về. Tử-trước qua cái cổng con, tay dắt ngựa, thì nghe trong một lối đi làm tối, có giọng thô-thẻ gọi rằng :

— *Ra-ôn* công-tử !

Ra-ôn ngoe nhiên quay lại thì thấy một cô thiếu nữ tóc đen, một ngón tay để lên môi, còn một tay thì giơ ra mà đón. Cô thiếu-nữ ấy, tử trước không quen biết.

Tương kiến

Ra-ôn liền một bước đến gần người con gái gọi mình. Tử-trước rằng :

— Thưa cô, cớn con ngựa ?

— Coi công-tử lúng túng quá ! Công tử hãy ra nơi sáng, ngay sân đó có một cái xưởng công-tử buộc ngựa đó rồi trở lại đây.

— Thưa cô, tôi xin tuân lệnh.

Không đầy bốn phút, *Ra-ôn* đã buộc xong ngựa, quay về cái cửa nhỏ, nhìn vào trong tối thì thấy cô thiếu-nữ lọ làng ấy đứng dưới chân thang xoắn ốc chờ mình. Cô thiếu nữ thấy *Ra ôn* cô chiều tùng tùng thì cười mà rằng

— Ông hiệp-sĩ đi rong ơi, ông có đã can đảm mà đi theo tôi chăng ?

Ra-ôn không trả lời, nhảy ngay lên thang theo cô ả ấy. Hai người cùng lên, *Ra-ôn* đi sau, mỗi lần tìm tay vịn lại dụng vào cái vai áo lụa xòa ra hai bên thang. Mỗi lần *Ra-ôn* hữ bước có thiếu nữ đi trước lại lên một tầng *Sau* ! rồi giờ một bàn tay mềm mại thơm tho ra đỡ, *Ra ôn* rằng :

— Đi thế này, lên đến trời lâu-đài cũng không thấy nhọc.

— Thưa công-tử, thế nghĩa là công-tử đang nghĩ làm điều, dang nằm, mà đang lo ngại. Nhưng công tử khá yên tâm, ta đã tới nơi đây.

Cô thiếu-nữ đẩy một cái cửa ; tức thì một luồng ánh sáng chiếu vào cầu thang, để lộ một *Ra-ôn* đang vịn bao lơn. Cô thiếu-nữ vào một cái phòng, *Ra-ôn* cũng theo vào. *Ra-ôn* vừa bước chân vào trong cái cạm đó, thì nghe thấy một tiếng kêu, tiền quay đầu lại. Tử-trước thấy ngay bên mình một cô thiếu-nữ tóc vàng, hai tay chắp, cặp mắt xanh nhầm lại, hai vai trần gồn, nhìn được mình thì lên tiếng gọi *Ra-ôn* ! Tử-trước trông thấy cặp mắt xanh đó mà đoán ra bao nhiêu ái-tình chan chứa, bao nhiêu hạnh phúc rồi rào, tử-trước đề rơi hai gối xuống giữa phòng, mà cũng lâm nhầm gọi *Lô-y. Lô* ý tiêu-thư thở dài mà rằng :

— Chị *Mông-ta-lê*, chị *Mông-ta-lê* ! Lừa đối nhau thế nay là một tội lớn đó.

— Chị lừa đối em à ?

— Phải, chị bảo chị xuống nghỉ xem tin tức thế nào, vậy mà chị lại dẫn công-tử lên đây !

— Phải dẫn lên chớ. Không thì công-tử nhận sao được bức thư em vừa viết cho công-tử.

Mông-ta-lê tiu-thư nói vậy rồi chỉ bức thư còn để trên bàn, *Ra-ôn* tiến lên một bước để lấy bức thư. *Lô-y*, nhanh hơn tay xem cách cử động có điều khó nhọc, nhưng cũng kịp giơ tay cản lại Vậy nên *Ra-ôn* vừa gặp cái bàn tay êm đi mà run rẩy ấy, *Ra-ôn* hai tay nâng lấy mà để lên môi một cách rất cung-kính, nhưng chỉ thờ vào chớ không phải là hôn. Lúc đó *Mông-ta-lê* tiêu-thư đã cầm lấy bức thư, đã gập lại làm ba, rất cẩn-thận như đàn-bà con gái thường làm. rồi nhét vào trong ngực. Tiêu-thư rằng :

— *Lô-y*, em đừng ngại, công tử đến đây mà giật bức thư này thì tất phải làm như *Lô-y* thập-tam Hoàng-đế lấy thư trong tủ em bà *Hôt-pho* thuở trước.

Ra-ôn thấy hai cô thiếu-nữ mỉm cười với nhau thì đỏ mặt mà quên bằng mất rằng hai tay mình vẫn cầm tay *Lô-y* tiêu-thư. *Mông-ta-lê* tiêu-thư rằng :

— Đó, em đã thu lỗi cho chị vì đã trót dẫn công tử lên đây. Còn công-tử thì hẳn không giận tiện-thiếp vì đã đưa công-tử lên thăm tiêu thư đây. Vậy thì nay để xử hòa rồi ta nên nói chuyện với nhau như chỗ quen thuộc cũ. *Lô-y* em ơi, em hãy giới-thiệu chị với *Ba-la gia-luân* tử-trước đi.

Lô-y nói một cách đứng đắn có duyên, trên miệng có cái nụ cười trong sạch :

— Dám thưa tử-trước, tiện-thiếp lấy làm bận hành mà giới thiệu *Mông-ta-lê* tiêu-thư đây, tiêu-biệu là *Bình-minh*. Tiêu-thư là thế nữ của Đức-bà, mà lại là bạn, là bạn rất qui của tiện-thiếp.

Ra-ôn cái chào một cách rất lễ phép. Rồi nói :

— Còn tôi nữa, có không giới-thiệu tôi cho tiêu-thư sao ?

— Ô ! Tiêu thư đã biết công tử rồi ! chị ấy biết hết !

Lời nói thực thà ấy làm cho *Mông-ta lê* phải nực cười, *Ra-ôn* vui dạ mà thở dài, vì *Ra ôn* giải nghĩa lời nói ấy thế nầy : Chị ấy biết *hết cả tình nghĩa đôi ta Mông-ta-lê* rằng :

— Thế là điều lễ đã xong ; ghế đây xin mời tử-trước ngồi, và cho chị em chúng tôi biết có tin gì mà tử-trước phải bấp bế chạy đến đây.

— Thưa tiêu-thư, đây không phải một điều bí-mật. Hoàng-thượng đi giá đến *Boa chi-ê*, nhân tiện dừng lại *Ba-loa* để thăm Điện-hạ.

Mông-ta lê tiêu-thư vỗ tay mà reo lên rằng :

— Hoàng thượng ! Hoàng thượng ngự đến đây ! Ta sắp được xem triều đình ! *Lô-y* em có thấy chăng, thật triều đình ở *Ba lê*, em ơi ! Ô bao giờ vậy thưa tử-trước ?

— Thưa tiêu-thư có lẽ chiều nay, mai thì chắc hẳn.

Mông-ta-lê tâm ra dáng bực mình : — Không kịp sắm sửa ! Không có thì giờ nào cả. Chị em ta chẳng qua dân bà ! trước *Ngự* vậy ! Chị em ta sẽ giống như những ánh thiết Triều-đình đệ-tứ ! — À ! Tử trước mang cho chị em chúng tôi một cái tin hật là để đội !

— Bẩm, bao giờ các cô cũng vẫn đẹp

— Nhạt nhẽo lắm ! . . Chúng em vẫn đẹp phải, vì trời xinh ra chị em chúng tôi cũng để trông ; nhưng rồi con chúng tôi thật nực cười vì sự trang điểm tân thời đã bỏ quên chị em chúng tôi ! Trời ơi, dơ dáng ! Người ta sẽ thấy tôi dơ dáng lắm, tôi thế nầy, mà dơ dáng à ?

Lô-y thực thà mà hỏi :

— Người ta là ai thế, chị ?

— Là ai thế ? Rõ khéo, em ký ngộ thật ! . . . Em hỏi thế mà nghe được à ? *Người ta* là tất cả mọi người, *người ta* là các triều-thần, các vị quan cả *người ta* là Hoàng-thượng, chớ ai !

— Dám thưa chị nhưng mà ở đây tất cả mọi người vẫn thấy chị em ta ăn bận như này quen . . .

— Đã dành rằng thế, nhưng rồi, phải có thay đổi, mà rồi chị em ta sẽ hóa ra dơ dáng với cả thành phố *Ba-loa* nay nữa. Vì ở cạnh chúng ta bọn sẽ thấy những kiểu-mẫu ở *Ba-lê*, và họ sẽ biểu rằng ta ăn mặc theo lối *Ba-loa* ! Thật không còn mong gì được nữa.

(Còn nữa)

CỎ BÁN

1° Dầu sẻ đã lọc tỉ chất chưa để dùng bỏ vào các thứ mỡ. (Huile de Ricin à l'oxide d'oxidité pour le graissage extérieur des machines).

2° Một cái Moteur à essence hiệu « Japy » 8 mã lực.

3° Một cái xe auto 5 chỗ ngồi, 12 mã lực hiệu « Chevrolet » chưa đẹp, đèn thắp đều bằng điện, và đã có bác-khẩm rồi, xin đoan rằng máy thực tốt mà dùng hết ít dầu và essence.

Giá bán thực rẻ. ai mua, xin lại hiệu ĐỨC-LONG, 90, phố Mã-mây, Hanoi.

3088

茂 MAO-SENG 盛

87, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ quạt hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vi hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3243 MẬU-THỊNH kính tạo.

BUỒI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau ngực, phổi ngộ lạnh, phải đau khi quên mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chút nào cả, này hỡi những người phải đau khi quên đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; này hỡi các người phải những tạo, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tân. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người cứ hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 40 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ chín con cái phải đẻ, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt hóa mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì cứng bệnh đi mới được.

Vậy các việt thuốc nào hiện Bác-sĩ MONTÈS số 5 Paul Bert Hanoi mà bởi mua một lọ BRONCHOSERUM giá 1$ 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì 1 ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2 à 2$

DẦU GAN CÁ THU

Một lít, ... 12 f. 00

Đổ từ 1$90 đến 2$00 (tây theo giá bục khu Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1$80

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Đổ 0$70 đến 0$80.

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Đổ 3$90 đến 4$00.

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Đổ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (mau-bổ) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Đổ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt-rét; như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người hết là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đừng hễ uống một viên rồi nằng nước rõ nóng. đắp chăn cho ra mồ hôi. Rồ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đắn thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 5A, phố Paul-Bert, Hanoi

Điện tín chúc mừng quan Toàn-quyền. — M. Ng-bửu-Thụ tức Sen là Bắc-kỳ nghị-trưởng có gởi sang Colombo bức điện-tín sau này chúc quan Toàn-quyền Long đi chuyến tàu « *Ambo'se* »,

Nghị-trưởng cùng tòa trị-sự Hội-đồng tư-vấn Bắc-kỳ kính trình quan Toàn-quyền Long

Chúng tôi xin thay mặt Hội đồng tư-vấn và về phần riêng chúng tôi, kính chúc quan lớn cùng gia quyến vượt biển bình yên và trong khi ở tại quí quốc được mọi điều như ý. Chúng tôi mong rằng quan lớn mau trở lại Đông Pháp để mà làm nốt những công cuộc lớn lao tối cần cho việc hưng thịnh chung và việc khuếch trương tài lợi cho dân Pháp dân Việt ở xứ này.

Sen

Các ngài cần dùng lư, đỉnh, phỏng học bằng đồng; xin chiếu-cố lại Fonderie Tonkinoise Hoàng-xuân-Lan số 39 Phố hàng Quạt. Hanoi. Đây chế tạo kiểu mới, giá tinh phải chăng. 3146

CÁC NGÀI có phiếu QUỐC-TRÁI, hạng 5 vô danh, bắt cứ năm nào. Nên đem đến nhà M. Lê-đình-Cảnh, số 47. phố hàng Giấy (Rue du Papier). TÍNH GIÁ RẤT CAO. 3232

Tiếng Việt-Nam tại các trường bên Đại Pháp — Vừa rồi, trong kỳ đại Hội-đồng lối Khảo-cứu các việc Thuộc-địa và Duyên hải (Société des Etudes Coloniales et Maritimes) có quan Thầy quản Đô-đốc Besson làm chủ tọa, đã đồng-thanh thỉnh cầu như sau này:

« Chiếu chỉ tiếng Việt-Nam là tiếng nói của 20 triệu người ở bên Đông-Pháp, tôi cần cho các quan văn võ, các nhà công thương cùng các nhà đồn điền Đại-pháp sang xứ ấy, và có thể giúp cho các viên chức cùng các nhà ấy để làm việc ngay từ lúc ban đầu;

Chiếu chỉ trong hàng quân lính sau này, cái số người Việt-Nam sẽ rất đông;

Vậy Hội Khảo-cứu các việc Thuộc-địa và Duyên hải thỉnh cầu rằng:

Tiếng Việt-Nam sẽ cho dạy tại các trường Bình vụ các trường Công-hương lớn ở Đại-pháp cùng là các trường Trung-học ở các thị-thành lớn luyện lấy học-sinh đi thông-ngôn ở bên đường nói trên kia. »

Ta xem như vậy thì rõ rằng cái tiếng Việt-Nam của ta ngày được thêm giá trị lên vậy.

THƯỞNG TO

Bà Godart ở trọ Hôtel Métropole phòng số 15 sẽ trọng thưởng người nào mang lại giả bà cái nhẫn cánh tà liều (calme) bằng vàng và bạch kim (platine) có lắp một viên ngọc xanh (turquoise). 3243

Cuộc đấu xảo Marseille — Đến mai đây thì cuộc đấu xảo Thuộc-địa tại Marseille sẽ bắt đầu khai hội, có quan Thượng-thư Albert Sarraut bộ Thuộc-địa đến khai lễ khánh-thành.

Bản quán đã tiếp được điện-tín của ông Ng-v-Vinh, bản quán chủ nhiệm báo rằng tàu *Armand Béhic* ông cùng các phái-viên đi đã tới Marseille ngày 10 Avril, như vậy thì tàu ấy đi vừa hết một tháng.

Nhà hội quán hội Khai trí — Chín giờ tối hôm qua ban hội-đồng tổ chức nhà hội quán (Cercle) hội Khai trí có:

MM Trần-văn-Thông, hội trưởng; Nguyễn-Thành, thủ quĩ. Ng.-văn-Tâm, thư ký; Phạm-văn Xung hội viên; Trần-thọ-Huy, hội viên; Hoàng-quang Hương, hội viên; Phạm-văn-Duyệt, hội viên, để họp để xét các đơn thầu việc làm quản-lý nhà Cercle.

Có ba đơn thầu của MM. Tân-ký, Trần gia-Huy và Quynh.

Hội-đồng xét xong, thì khởi ng mở nhận đơn M Tân-ký, vì đòi giá cao, mà lại xin hội để cho cái nhà bên cạnh Hội-quán để tiếp những khách không có chân hội, như thế thì trái điều lệ của hội

Hội-đồng ủng nhận đơn của MM. Trần-gia-Huy và Quynh vì hai ông bằng lòng làm chung với nhau.

Hội-đồng có mời cả hai ông lý đến để hỏi ý-kiến về cách tổ chức và vốn bỏ ra để làm nhà Cercle. Hội-đồng muốn những đồ dùng trong nhà Cercle phải lịch sự hơn các hàng cafés khác thì hai ông lý xin tinh nguyện làm cho được lòng hội.

Hội-đồng định trình quan chánh-hội trưởng duyệt-y đơn thầu, rồi sẽ sắp đặt cho đến ngày 1er Mai thì mở cửa nhà Cercle.

Thuyên chuyển. — M. Đỗ xuân-Mão, trí châu hạng ba tại tòa nhì phủ Thống-sứ nay bổ đi trí-châu Tiên-yên (Hải-ninh) thay M. Hoàng-kim-Lục về hưu.

Thưởng hàm tăng dịp công thần. — Các viên chức có tên sau này được các cách thưởng hàm trong dịp công thần Đông-pháp năm 1922.

Thăng hàm lãnh viện thị độc (5.1)

M Nguyễn-tấn-Khải, tri phủ hạng nhất phủ Vĩnh-tường.

Thăng hàm lãnh viện điển-bộ (8.2)

M. Ng.-đương-Hợp, bang tá Bạch-hạc.

Thưởng tùng cửu phẩm văn giai :

M Phạm đình-Công.

Ngạch nông chính. M. Bùi-khắc-Quang, thư ký tập sự, nay được thăng thư ký hạng sáu trong ngạch nông-chính.

Ngạch tuần-cảnh. — Những cựu binh có tên sau này được bổ làm tuần cảnh hạng nhì :

MM Bùi-văn-Độ, Bùi đức-Triêm, Lương mỗi năm là 128 đồng.

M Chu văn-Quát cựu-binh được bổ coi đê-lao tỉnh Bắc-ninh, lương mỗi năm là 144 đồng.

Cuộc đá bóng. — Đến chiều mai, đúng 4 giờ tại chỗ đất tập trận ở đường cột cờ sẽ có cuộc đá bóng.

Cái đám bà cụ Chu-hiện-Chung. — Hồi 11 giờ sáng hôm 17 ta vừa rồi đã làm lễ cất đám bà cụ Chu-hiện-Chung là nội tướng ông cụ Chu-hiện Chung và thân-mẫu hai ông tham-tá Cô-ng-chính Chu-văn-Mậu và Chu-việt-Hiến về an táng tại làng Thịnh-hào. Lễ nghi theo như quốc tục. Các quan và các ông tổng sự các tòa các sở công ư các hội Ái-hữu cũng các bà con quen thuộc đi đưa đông lắm.

Lời cảm ơn. — Thừa lệnh thân phụ chúng tôi xin có lời đa tạ các cụ các quan, các ông, các bà đã có lòng chiếu cố đi đưa đám hoặc gửi thư thăm viếng thân-mẫu chúng tôi là

Mme CHU HIỆU-CHUNG

ngày hôm 17 ta vừa rồi.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất cũng có nhiều bà con quen thuộc mà quên không gửi tờ cáo-phó, thời xin các cụ các quan, các ông, các bà miễn chấp cho.

Chu-văn Mậu đồng gia-quyến bái tạ.

Cuộc rượu chúc thọ. — Chiều hôm qua, ông Ng. Thức giáo-học trường Pháp-Việt đạo phía Nam nhân làm lễ thượng-thọ cho song đường và nhạc-mẫu, có mời các bạn đồng-sự cùng các viên chức các sở các thân-hào trong thành phố đến dự tiệc rất đông tại nhà ông ở làng Bạch-mai. Khi tan tiệc có mùa bài bông, người trong làng đến xem đông lắm.

Đường mắc nghẽn. — Quan Công-sứ tỉnh Hải-dương bá cáo rằng ở đường số 191 (là đường Hải-dương đi Qui-cao) bị mắc nghẽn ở kilomètres 19, chừng một tháng nữa đi được.

Cái chính lần thứ hai. — Có một chữ mắc cái chính hai lần cũng vị lỗi đã xong. Trong bài bánh trình của bản quán chủ nhiệm đi xem đấu-xảo Marseille kỳ thứ IV có chữ *trombe* là cái cây nước đồng trong số thứ năm trước in lầm là *troupe* đến kỳ hôm sau cái chính lại in lầm là *trompe* Mong rằng kỳ hôm nay nhà máy đừng in lầm là *tombe* (là cái mả) nữa.

Một cái trộm to — Tên Lý-Tchạc là người Trung-hoa 47 tuổi ngụ tại hàng Ngang số 36 và tên Trần-đức-Khoát 19 tuổi làm đầy tớ, nhà ở phố hàng Lọng số 6 ăn cắp 326 nữa vừa vóc vừa nhiều giá đáng hơn 5.000 đồng của chú Lu-cu Xương nhà ở phố hàng Ngang số 36 thì nay đã phải tống giam để xét. Một tên nữa là tên Chương cũng can phạm vào việc ăn cắp này thì sở Mật-thám đang cho đi tìm nã.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Thuốc phiện lậu. — Hôm qua chuyến xe hỏa 2 giờ Lao-kay tới Phú thọ, sở Thương-chính phái người ra ga khám những hành khách xuống ga thì bắt được một người đàn ông xách một va lít thuốc phiện và thấy ở sân ga một quãn vải ở trong có thuốc, ý chừng có người thấy khám mà vứt bỏ đó.

HÀ-GIANG

Nghề trồng rau tốt. — Tự trước đến giờ, tỉnh Hà-giang vẫn có tiếng là nơi đồ ăn đắt đỏ, không nói gì đến những thứ mĩ-vị cao-lương, cho đến các thứ rau cỏ cũng vậy. Nào có phải ít đất ít người gì cho cam, lại chính là nơi đất rộng bỏ hoang, nhân dân đông đúc. Các làng nhà quê còn bận cày cấy đã đành, những người nghèo tụ họ ở nơi phường-phố cũng chẳng ai chịu làm, chỉ là ăn sớm lo mai, mơ tưởng phẩn chấn về nghề cờ bạc. Biết bao nhiêu người đi bị trừng-trị về tội du-đãng và không thổ thuế-thân.

Ít lâu nay nghề trồng rau trong hạt xem ra tiến bộ hơn trước nhiều nhất là trong tỉnh lị sự tiến bộ ấy lại càng dễ thấy: Bao nhiêu những miếng đất bỏ hoang vứa mới độ nào, cỏ mọc xanh om, gốc cây lổm chồm, mà nay đã trở nên khu vườn sạch sẽ, rào dậu rất cẩn ở trong đất các thứ rau, là non mỡn mỡn khiến khách qua đường phải đứng lại trông.

Đứng khen thay cho các nhà đã nghĩ tới cái lợi ấy, tốn của tốn công, làm nên vườn rau tốt đẹp như vậy; đáng mừng thay cho những nhà nghèo có lẽ nhờ đó mà mua rau được rẻ; nhưng mà đáng buồn thay cho những nhà vẫn làm nghề trồng rau xưa nay phần trọ đã ít, lại kém nhân-công, làm thế nào mà cạnh tranh được với những nhà trồng rau tân-tiến, cái phương no ấm xưa nay, thực một đáng lo! nhất là bọn du-đãng nghèo-khó kia chẳng hay có biết trông thấy mà bắt chước không? Có biết chịu khó bỏ đất nhặc cỏ mà làm ăn như thế không? và lúc trông thấy vườn rau xanh tốt kia có chút cảm-tình nào không?

Đồng-Khanh.

VIỆC KINH-ĐÔ

Họa phù trị bệnh. — Ở trước cửa Thượng-tế có nhà bà kia, từ xưa nay nhà bà tuy giàu có sang trọng, nhưng không khi nào sùng thượng việc dị-đoan như các nhà khác; hôm nọ bà có đứa cháu đau nặng, cùng phương pháp điều trị mà không khỏi, thế cùng mới đặt bàn ra giữa sân bày hương hoa trầm trà, mà khẩn đảo thiên-địa cho con nhỏ được yên lành. Ấy là vì lòng bà thương cháu, mọ thương con, mà thế chẳng hết ngẫu kiu, phải làm thế, chứ thật là chẳng có lòng gì tin phụng dị đoan. Trong lúc bà đương khẩn đảo, bỗng nhiên một người trong nhà thấy lên một tiếng như sấm dậy, mặt hóa đỏ như lửa đốt con mắt trợn to, nhảy vọt lên ghế, tự xưng là các Thánh-Trần (Hưng-đạo đại-vương), rồi liền biến lấy đây bảo hai người trong lấy cỏ mà thắt lại cái cuống hoạ bóp nhỏ teo chỉ còn bằng một quản viết mà nói vẫn được như thường, lại bảo lấy một cái dao cho sạch, cắt cái lưỡi ra chẻ hai, sau ước nửa tấc, rồi lại cắt đi một miếng lưỡi thời huyết tuôn ra như suối, cả nhà đều hồn phi phách lạc, chỉ sợ người ấy chết thì nguy to, nhưng vẫn tự nhiên, chẳng có điều gì biến đị, tay cầm cây viết, lấy huyết thế soa viết thành những đạo phù, đem giản tờ phía nơi người bệnh nằm, và bảo đốt cho người bệnh uống. Lạ thay! cắt lưỡi huyết ra gần nửa lít, nếu người thường thời hẳn phách còn đâu, thế mà khi vẻ bùa xong bảo nhà chủ rằng khi ta thăng lấy huyết lấy cho xác đồng sống thời tự nhiên khỏi hại gì đến xác đồng. Nói xong thời thăng ngay. Nhà chủ ấy lời Thánh dạy, thời quả nhiên con bé đang đau nặng mà lành, người đồng bị cắt lưỡi sau ra huyết nhiều mà hoàn hảo vô sự lấy chẳng là thật! Sách có câu: « Hữu thành tắc hữu thần » bà lết phải lên đồng xuống bóng làm chi cho đa sự.

Chuyện lạ ở nơi Cây-khói. — Theo lối đường Gia-lộc đi thẳng mãi hướng đông chừng năm kilomètres có một nơi nơi am điện gọi là nơi Cây-khói Nơi ấy tục truyền từ xưa có một khi chôm cây ở nơi am điện, tự nhiên mà khói lửng trong cây ngất ngất đã hai ngày, đến nay vẫn còn tiếng cây khói. — Tại nơi ấy nay có một người đồng bóng, có một cái am lợp tranh, trong thời vị Thánh Thần gì chẳng biết mà nghe rằng linh ứng gì thường cho nên mấy hôm nay những người tín thiện thập phương đến cúng kính am ấy đông lắm. Sự linh hiển nấy chẳng phải đồng tướng trị bệnh cứu tức cho tai nhọc các nơi am miếu khác; đây chỉ dùng một cách bói khoa mà thôi, mà bói khoa nấy chẳng dùng tiền quẻ mỗ rùa như các thầy bói, những người đến muốn hỏi han chuyện gì thời người ấy tự viết một cái thẻ bằng chữ Hán bỏ vào phong bì niêm phong kỹ lưỡng rồi đem đề trên bàn thờ cũng như lễ vật nhang đèn, chỉ trong một hồi thời người đồng bóng lên đồng rồi nói rất cả những chuyện trò mà người ta đã xem bói rồi thư lấy rõ ràng như là đã xem bói cái thơ ấy mà đáp lại vậy. Nhưng những việc đã qua thời nói trắng rõ ràng ràng, còn việc sẽ đến thời như mờ hồ không rõ. Cách ấy đã vài mươi năm nay, ở làng Hà trì đã có thấy mà nay lại có. Thưởng cũng chẳng có sự linh hiển dị thường gì, chẳng qua là người ấy biết phép bói Thái-ất có tinh tường rồi dùng phép ấy mà gạt người ta. Ấy cũng như những người thầy bói giỏi tính nghiệm bói thời nói rõ việc đã qua, mà việc sẽ đến thời cũng mơ hồ vậy, nhưng người nấy biết thiện dụng mà gạt chúng thời kiếm tiền nhiều hơn đó thôi.

Tục có câu: « bói ra ma quét nhà ra rác » thật bói khoa là vô ích, thử xem người phương-Âu không dùng bói khoa thời nó điều gì tự thường hoạch sách thua ta đâu. Thôi khuyên ông ai chớ tin mà mất tiền vô ích.

Tục có câu: « bói ra ma quét nhà ra rác » thật bói khoa là vô ích, thử xem người phương-Âu không dùng bói khoa thời nó điều gì tự thường hoạch sách thua ta đâu. Thôi khuyên ông ai chớ tin mà mất tiền vô ích.

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Chết đuối — Tại Qui-nhơn hồm 5 Avril đây phía biển trước tòa Điện-bảo có một đứa con nít độ lên 5 tuổi, theo cha mẹ ra làm cá ở bờ biển. Lúc cha mẹ đang lo kéo lưới, để kẻo-go nuôi con, còn con thì cứ đùa bỡn chơi với mấy đứa nhỏ khác đang tắm ở mé nước.

Bỗng nhiên nghe bảy trẻ kêu làm rằng: con bé kia đã trôi ra chỗ sâu mất rồi! Cha mẹ đứa bé ấy bèn vội vã bỏ lưới chạy lại tìm con. Thương ôi! con tôi đi đâu mất rồi! bèn lặn tìm dưới nước tại chỗ chúng trở chỉ, và khắp nơi; để lâu lắm mới vớt được xác.

(Xem trang thứ sáu).

NAM-BÁO

16, Phố hàng Bào, Hanoi

Bán-hiệu làm đủ thứ hạng bọc đồ các kiểu, trông rất nhã-nhặn, hợp thời-nghi.

Lại vâng chịu Vĩnh-thịnh-Long-in giấy đen thì-sợi, kim chỉ và kim-khánh (kiểu Kinh và kiểu Bắc.)

In các thứ mặt-đá thong để làm nhãn.

Ai gửi giấy cũng có nhiều tuy thứ mẫu, cũng cứu và cũng tốn hơn xưa.

Hiện bản-chủ-nhân, cốt lấy sự tín-nhiệm làm gốc.

Nếu gửi cũng có nhiều tuy thứ thực giới để làm bằng hàn các qui-khách muốn đặt lối riêng.

Kiểu-hiệu mới có lịch 1923 ở Pháp gửi sang đã tặng các qui-khách đến mua hàng.

2043

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ độ nội khoa Bác-sĩ bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai cập Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt sẻ của thai bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23.

KHÁM BỆNH : Giờ 3 đồng một lần

3018.

NHÀ-ĐỂ HÀNG-ĐỒNG

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đề quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tô, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lợt lòng, nến, chai nước ấm, cải và cơ tế, có xiêm.

Ai trông nom lại có hai bà Sagecfemmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ bảng Đồng đã 36 đã và tiếp đãi các bà, mà tôi nay nào cũng lên thăm hỏi mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đẻ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền nằm huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa đẻ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mất bà một buồng, 10 ngày. 10$00
Mất bà một buồng, 10 ngày. 18.00
Mất bà hai buồng, 20 ngày. 30.00

Ba vân tự do

4067

CÁC CUỘC ĐI XEM

SÂN-NHIÊN 新

Tối thứ bảy:

HƯƠNG LỬA BẾN DUYÊN

Tích hát này thực là một tích khói-hài, để lì, nó, ai, lạc, vui trò từ đầu đến cuối — Chỗ cười vỡ gập phải cầm đề hơi; đi-ghẻ ác lợi trông thấy hoạn chửa khỏi, — thật làm chán-ăn quên cười không thể nhịn được.

Ngày chủ-nhật:

Nghỉ hát ban ngày

Tối chủ-nhật:

NGỰ-NHÂN TOÁN

TRUNG HIẾU

Là một tích tuồng bản-hội chưa diễn lần nào; bạn hát thì tài đối nhau mà diễn tích này Tích này nói về một nhà thuyền chài mà giữ được trung hiếu lưỡng toàn, thật cũng đáng khen, đáng kính.

Tối thứ hai:

NGỰ-NHÂN TOÁN

TRUNG HIẾU

(Hồi cuối)

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 12 đến thứ ba 18 Avril 1923

Ba buổi bán ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

"MATHIAS SANDORF"

Chia làm 9 hồi

Hiệt giam-cam, rất hay trích ở tiểu thuyết của Jules Verne

KỲ NÀY CHỚP HỒI THỨ SÁU

FRÉJUS

Hội nhà binh cùng thì theo các lính xứ Madgat

LA CIGARETTE

Phụ ra ảnh mệ thuật đài bốn đoạn theo tích của J. de Jason có có Germaine Dulac soạn cảnh và M Signoret cùng Mme Andrée Brabant đóng trò

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc. chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

NHÀ BÀ MÙI

Số giây nói 328

Nhà bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đ, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Bà Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, H. Tạ-duy-Miên

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem b ở thấy có đăng các bạch-hiệu, đến khi để mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mua lầm ra không đổi được, lại phải thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rằng đã có giấy chính-c đến bản hiệu thì xin nhận rõ

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès » có đồng-hồ ba chương mà c ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 34 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès,

54, Rue Paul Bert Hanoi.

Do Võ Đại Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cha mẹ chỉ nhìn con mà khóc chớ biết sao mà cứu đặng chớ ! Rồi thì trở lại trách mình sao để vô tình mà để con chơi mé nước. Nhưng việc đã rồi, hối hận cũng

Qua ngày 6 Avril, lại nghe phía biển sau nhà Bốp cũng là một đứa bé lên 4 tuổi bị chết trôi nữa.

Số là trời hơi nắng nực, vợ chồng kia ra lấm biển, cũng đem đứa con nhỏ theo.

Đang lúc cha mẹ lo tắm gội kỳ mới, thì đứa bé cứ lội chập chững chỗ sâu. Cha mẹ biết là chỗ sâu nào không ngại gì, để con chơi nước cho mát.

Tắm rửa xong, ngó lại thấy con chơi, thì con đâu mất rồi. Ở bờ lấy kiếm quanh kiếm quất, mới thấy con nằm yên dưới nước, bồng lên xem, con hết thở rồi. Lật đật đem vô nhà thương mà cấu cứu, song không cứu được.

Vậy thì mùa này sắp lên khí-hậu nóng lắm, những trẻ con gần sông biển ưa ra chơi nước cho mát, thì những kẻ có con dại, phải coi chừng cho lắm, kẻo mà mất con như mới hai ngày mà chết hai đứa đó vậy.

興 CHÂN-HƯNG 眞

興國玉書珠供養金

Bán đồ vàng mạ
104 Rue des changeurs Hanoi
(Derrière le nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đem nhận vàng đã cân đủ tuổi, đã các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư tới, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rồi phải chăng.

2066

泰 LỢI-THÁI 利

Bán đồ vàng mạ
104 Rue des changeurs Hanoi
(Derrière le nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đem nhận vàng đã cân đủ tuổi, đã các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư tới, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rồi phải chăng.

2066

CÁO-BẠCH

Hiệu tôi nhiều làm về có bán các đồ vàng lặc càng để mạ vàng mạ bạc, cho thứ chắc lắm. Giá thiệt rẻ mà trang.

Bán các thứ :

Đồ đựng rất đẹp, xe điếu, và xe tay thì giá thật quá rẻ. (Foit bas), v. v.

Lại có bán các thứ nước hoa thật tốt, các thứ đèn thắp dầu, đèn điện, đèn essence và nhiều thứ hàng khéo nữa.

Qui-khách chiếu-cố xin mời đến hiệu tôi 89-91, số nhà 22, phố Cửa Đông, tỉnh Nam-định. 3237

ĐỦ MÙI !

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi da đi mùa bức. Quí khách, ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời trang, xin viết thơ cho hiệu CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.

2027

潘興成
PHAN-HƯNG-THÀNH

20, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ lụa, hàng Tàu, hàng Tây, đồng-hồ hàng Saigon, vân vân.

Hàng tốt mà tính mới giá hơn các hiệu khác.

Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì, xin viết giấy về bản-hiệu sẽ gởi ngay đi contre-remboursement. Bản-hiệu có có thợ may rất khéo, qui-khách có muốn may thứ tại hiệu cho tiện thì xin lấy hình người cần sẽ cho cách đặt trước. Bản-hiệu chắc-chắn làm cẩn thận, cửa thiệt hơn nhiều sẽ gởi đi lấy vạn, may rất cẩn-thận mà rất là chóng gửi cả nhiều thợ giỏi.

2040

Nước hoa vệ-sinh mới sáng

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Feilahs dùng để vớp thuốc-lá, thuốc-điếu, và xì-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội đầu, cô-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC

Thân-khoán

48, Pasteur Nhà Thờ, 48, Hanoi

Độc-quyền đại-lý Bắc-kỳ.

Bản cũ bán lẻ, giá tính phải chăng.

2068

Đồ chạm, đồ sơn, kiểu mẫu sành,
Muốn mua xin đến hiệu An-bình.
Bôn tư, nhà tại hàng Bông nọ,
Mừng nước ta nay kỹ-nghệ tinh.

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu

BÁN TẠI
NHÀ
GUICHARD FRERES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng bán rẻ ở các tỉnh.

2031

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ đã chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Thuốc hiệu mới — Muốn dùng thuốc này phải nói tên đơn quan Bảo-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ-máu; làm ăn-ngon, mới một không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm !

Mấy thứ hàm-hiệu hay hơn :
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để làm vừa đủ như thuốc bổ CACODYLATE DE SUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc no-nis SIROP PECTORAL độc-cô, bổ-mũi.

Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nâng = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thật = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : nếu thuốc cachets antiseptiques có thứ thuốc bismuthe-iodée của Bác-Montès thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được nó rồi người phải bịnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị những bịnh đàn bà nhờ : Kinh nguyệt không đều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau bụng, ốm con, uống thuốc này đều mau sẽ lại mau tốt trong mình đó bao hết.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SẺ
Kính-hiển, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citro.e và thuốc Brômure

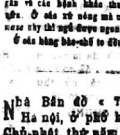
Bán buôn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 Hitre

Trị bịnh giang mai hết 3 ngày sẽ khỏi. Bằng thuốc tiêm rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Đang thuốc khỏi rồi cũng nên phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi lắm. Dạy : Thuốc này rất hay, rất qui : ai chẳng hợi gì đến an sinh dục, lại bổ nữa cho người có bịnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn 1litre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN KINH CỦA ĐÀN BÀ

Cái cứu khỏe của đàn-bà con-gái thứ nhất là đó ở bộ thần-kinh. Nếu đã mắc phải bịnh không ngủ, bịnh tức-mình, bịnh xây nẩng, bịnh đau lưng, bịnh thương-gân, bịnh đau ngực, bịnh buồn rầu, bịnh khó thở, bịnh đau đớn, bịnh bức rức, các bịnh đó thường chuyển sang bịnh đau dạ gầy, như thế thì nên uống thứ thuốc Neurinase. Thuốc này sẽ chữa khỏi bịnh đau thần-kinh mà bịnh ấy làm cho người ta khổ sở ở đời, nào sinh ra bịnh thương gân và các bịnh khác nhận về thần-kinh vậy. Ở các xứ nóng mà uống thuốc Neurinase thì mỗi được ngon giấc.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2066

Nhà Bản đồ « TÂM-TÂM »
Hà nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

AI MUỐN MAY MẶC GÌ THÌ NÊN ĐẾN HIỆU
PHAN-THÁI-THÀNH
Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi

Bản đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta và hàng Saigon :
Gấm đại chiếu, gấm thắt thể hoa vàng hoa bạc — Kim ngân đoạn
Gấm và huyện — Satin chơn và hoa — Vóc — Vóc Thượng-hải —
Vóc Lan-g-sôn — Dạ — Dạ Mông-tự — Dạ tây — Drap fantaisie pour pardessus — Cachemire — Alpaga — Tussor — Faille — Nhiễu — Nhiễu cổ-ý — Kỳ cứu — Xuyến — The — Lụa — Lượt — Là, vân vân...

Ai muốn lấy Echantillons cũng có — Hàng gởi Contre remboursement.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên 5$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

AU BONHEUR DES TONKINOIS
UNE FABRIQUE DE CAMISES-PANTALONS
HAI-CHINH
76 RUE DU PONT-EN-BOIS, 76
TONKIN-HANOI

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mà thực bền thực đẹp mà không bao giờ dân được

2030 Nay kính.

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán tại phố hàng Trống, số 30 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 65 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

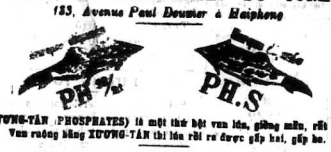
Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các qui-khách đi gặt, hoặc đi các tỉnh

Giấy nói số : 280 — hoặc số : 150

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2029

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lớn, giống mẫu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi hàn gì, xin cứ gởi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà-máy ở Haiphong
20 $ 00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng-chua.
22 $ 00 một tấn PH. S Thứ bột này thông dụng cả ruộng-chua, ruộng-nguột 2035

N° 54

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Vua *Thành-tôn* ngạc nhiên mà hỏi rằng :

— Trai tài gái sắc như vậy, thật là đẹp đôi, cớ sao mà lại sinh ra sự hành-thích ?

Kỳ-thịnh đọc qui tâu hết những chuyện quốc-cựu chỉ trừ ý có hai phát tên mà *Hoang-phủ thiếu-hoa* trúng cả bọn phát, vân vân. Họ *Mạnh* lấy việc cải-giá làm hổ thẹn, cho nên mới giết dao để hành-thích.

Bấy giờ vua *Thành-tôn* tỉnh-ngộ mà Lối rằng :

— Chẳng hay khi ấy nhà-ngươi phân xử ra thế nào ?

Kỳ-thịnh-đức nói :

— Khi ấy kẻ bị thần đã phân xử là xin lấy với bộ-hạ truyền quan sở-tại lập một cái bia để kỷ-niệm sự tiết-nghĩa của họ *Mạnh* về lâu dài, nhưng hai nhà đều không thuận cả, vậy cũng theo tới đây để xin vào điện-tiền, chẳng hay bệ-hạ định chỉ phán cho thế nào ?

Vua *Thành-tôn* ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi phán rằng :

— Nhà ngươi nghĩ thế là chí phải, chính hợp ý trẫm.

Nói xong, truyền cho hai bên cùng được vào bệ-kiến. *Mạnh-sĩ nguyên* qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! Nguyên trước *Lưu-khuê bích* thi bẫn, chỉ trúng có hai phát tên, mới đem lòng căm-tức phỏng bắn ở *Tiêu-xuân-đình* chực bợ *Hoàng phủ thiếu-hoa*, nay lại man tấu để thánh-thượng giáng chỉ tứ-hôn ; kẻ bị thần tuân lệnh gả tiện-nữ cho nhà họ *Lưu*, chẳng ngờ họ *Lưu* khinh kẻ bị thần bần yếu, giết chết tiện-nữ mà giấu thi-thể đi xin bệ-hạ minh xét cho

Lưu-khuê-bích cũng qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ hạ ! Kẻ bị-thần đầu bất-tài, những thiết tưởng kết duyên với họ *Mạnh*, cũng chưa đến nỗi nào đã không xứng-đáng. Hoồng chi lại được thánh-thượng giáng chỉ tứ-hôn. Ai ngờ *Mạnh-sĩ-nguyên* xui con hành-thích, mày mà kẻ bị-thần nhanh mắt, không đến nỗi thiệt mạng, chỉ trượt qua trán mà thôi. Nay đầu lần ngày mà vết sẹo hãy còn. Họ *Mạnh* sợ tội, liền nhảy xuống sông *Côn-minh*, bấy giờ sóng gió dữ-dội, cho nên không tìm thấy thi-thể. Ngày hôm sau cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* lại còn sinh sự đến bắt đền phán mệnh, xin bệ-hạ minh-xét cái tội *Mạnh-sĩ-nguyên* xui con hành thích mà xử-phán cho

Mạnh-sĩ-nguyên cãi rằng :

— Kẻ bị thần không bằng lòng gả thì khi nào họ cho cưới. Nếu bảo rằng tiện-nữ ở gieo mình xuống sông thì sao không với thi-hể trả kẻ bị thần. Quả-thị là *Lưu-khuê-bích* cậy thế, nói những càn khoe-khoang khiến cho tiện-nữ bỏ-thọn mà phải cải lại bấy giờ *Lưu-khuê-bích* nhân đang say rượu, vậy nên giết chết mà giấu thi-thể đi. Nay lại cố làm ra thương-tích để cầu thoát tội đó.

Vua *Thành-tôn* phán *Lưu-khuê-bích* rằng :

— Quốc-cựu bất-tất phải tranh-biện đã có trẫm xử-phán.

Nói xong, lại bảo *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng :

— Mới đây trẫm hội chuyện quan Thừa-tướng, đã biết rõ đầu đuôi rồi. Nguyên trước trẫm thấy *Mạnh-lệ-quân* làm mà đính ước với kẻ phản nghịch, cho nên mới giáng chỉ tứ-hôn, muốn khiến họ *Mạnh* được gặp mối lương-duyên ai ngờ họ *Mạnh* một lòng thủ tiết, lại giắt dao đi hành thích, rồi sợ tội gieo mình xuống sông. Việc ấy quyết không phải nhà-ngươi xui-giục chính là tại trẫm mà làm cho họ *Mạnh* chết oan đó, chứ cũng không can-thiệp gì đến *Lưu* quốc-cựu vậy. Thôi thì từ đây hai nhà nên giải-hòa với nhau, cũng lòng giúp trẫm. trẫm sẽ truyền cho địa-phương-quan lập một cái bia kỷ niệm để tỏ sự tiết nghĩa của *Mạnh-lệ-quân*.

Mạnh-sĩ-nguyên lạy tạ. Vua *Thành-tôn* giáng chỉ cho cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* lại tỉnh chức cũ và *Lưu-khuê-bích* cũng tại triều để cung chức. *Lưu-khuê bích* lạy tạ mà tâu rằng :

— Kẻ bị-thần được ơn trên bộ-hộ nhiều lắm !

Vua *Thành tôn* nói :

— Hoàng-hậu vẫn có lòng nhớ quốc-cựu nay quốc cựu nên vào cung triều kiến để tỏ cái tình chị em.

Nói xong truyền cho nội-giám đưa *Lưu-khuê-bích* vào cung để triều kiến *Hoàng-hậu*. Khi vào tới nơi, *Lưu-khuê-bích* sụp lạy. *Lưu* hoàng hậu cười mà bảo rằng :

— Chị em trong một nhà, hà-tất phải thủ lễ như vậy !

Lưu-khuê bích nói :

— Tình dầu chị em, nhưng ngôi là vua tôi, vậy bao giờ cũng phải thủ lễ.

Lưu hoàng-hậu cho ngồi, truyền cung nữ pha trà mời *Lưu-khuê-bích*.

Lưu hoành hậu hỏi rằng :

— Hiện-độ làm lễ nghênh-hôn từ hôm nào, và đến hôm nào thì khởi-hành tiến Kinh ?

Lưu-khuê-bích nói :

— Ngày 2 tháng 4 làm lễ cưới đến ngày 6 thì khởi-hành theo quan Thừa-tướng họ *Kỳ* tiến Kinh. Mới đến hôm nay là ngày 5 tháng 7 mới tới nơi, biện kế bị-thần vừa được vào bái-yết thánh-thượng.

Lưu hoàng-hậu nói :

— Chị em ta cách nhau trong bấy nhiêu năm trời ngày nay chị thông thấy em trưởng-thành như vậy, thật chị lấy làm mừng lắm. Chẳng hay em cũng với tân phu nhân có tương đắc lắm không ?

Lưu-khuê-bích mới thuật chuyện bọ *Mạnh* hành-thích cho *Lưu* hoàng-hậu nghe. *Lưu* hoàng hậu giật mình kinh sợ mà rằng :

— Ai ngờ *Mạnh-lệ-quân* lại là người tiết-liệt như vậy ! Chẳng hay thánh-thượng xử-phán ra làm sao ?

Lưu-khuê-bích lại thuật cho *Lưu* hoàng hậu biết là triều-đình định lập bia kỷ-niệm cho *Mạnh-lệ-quân*. *Lưu* hoàng-hậu nghĩ thầm, tấm khen cho *Mạnh-lệ-quân* là người tiết-liệt, mới bảo *Lưu-khuê-bích* rằng :

— Triều-đình xử-phán như thế, là giữ đạo công-bình. Chẳng hay thân-mẫu và hiền-muội độ này ở nhà vẫn được an-hảo đó chứ ?

Lưu-khuê-bích nói :

— Nhờ cái phúc-ấm của hoàng-hậu, cho nên thân-mẫu vẫn được tráng-kiện như thường, còn hiền-muội năm nay cũng đã trưởng-thành, hoàng-hậu bất-tất phải lo ngại.

Lưu hoàng-hậu mừng mà bảo rằng :

— Nếu vậy thì chị đây cũng mừng lòng. Ngày nay chị em ta lại được gần nhau thật là vui vẻ

Nói xong, truyền cho cung-nữ dọn tiệc, lại truyền đòi *Tân-thiếu-mị* và *Đỗ-hàm-hương* đến. Bỗng thấy hai người cung-nữ nhan sắc rất xinh đẹp, trạc độ 17 hoặc 18 tuổi vào triều-kiến *Lưu* hoàng-hậu.

Lưu hoàng-hậu truyền cho đứng hầu một bên, rồi cười mà bảo *Lưu-khuê-bích* rằng :

— Hai người cung-nữ này, một người tên gọi *Tân-thiếu-mị* và một người tên gọi *Đỗ-hàm-hương* chẳng những nhan sắc xinh đẹp, mà cử-chỉ lại đoan trang. Con *Đỗ-hàm-hương* này lại thêm giỏi nghề văn-thơ. Xưa nay chỉ có lòng yêu, muốn cho được thành-nhân, vậy không biết nào bậu-bạ thiên-tử. Bây giờ *Mạnh lệ-quân* đã chết rồi thì chỉ hãy cho hai người cung-nữ này ra hầu hạ hiền-đệ. Nếu sinh được qui-tử, cũng là việc hay...

(*Còn nữa*).

Certifié l'insertion

Imprimerie de Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN